

Податкова консультація

Державна фіскальна служба України розглянула звернення сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу щодо внесення до Реєстру неприбуткових установ та організацій та, керуючись ст. 52 Податкового кодексу України (далі – Кодекс), повідомляє таке.

Пунктом 133.4 ст. 133 Кодексу визначено, що не є платниками податку на прибуток підприємств неприбуткові підприємства, установи та організації у порядку та на умовах, встановлених цим пунктом.

Згідно з п.п. 133.4.1 п. 133.4 ст. 133 Кодексу неприбутковим підприємством, установою та організацією для цілей оподаткування податком на прибуток підприємств є підприємство, установа та організація (далі – неприбуткова організація), що одночасно відповідає таким вимогам:

утворена та зареєстрована в порядку, визначеному законом, що регулює діяльність відповідної неприбуткової організації;

установчі документи якої (або установчі документи організації вищого рівня, на підставі яких діє неприбуткова організація відповідно до закону) містять заборону розподілу отриманих доходів (прибутків) або їх частини серед засновників (учасників у розумінні Цивільного кодексу України), членів такої організації, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб. Для цілей цього абзацу не вважається розподілом отриманих доходів (прибутків) фінансування видатків, визначених п.п. 133.4.2 п. 133.4 ст. 133 Кодексу;

установчі документи якої (або установчі документи організації вищого рівня, на підставі яких діє неприбуткова організація відповідно до закону) передбачають передачу активів одній або кільком неприбутковим організаціям відповідного виду, іншим юридичним особам, що здійснюють недержавне пенсійне забезпечення відповідно до закону (для недержавних пенсійних фондів), або зарахування до доходу бюджету у разі припинення юридичної особи (у результаті її ліквідації, злиття, поділу, приєднання або перетворення). Положення цього абзацу не поширюється на об'єднання та асоціації об'єднань співвласників багатоквартирних будинків;

внесена контролюючим органом до Реєстру неприбуткових установ та організацій (далі – Реєстр).

Доходи (прибутки) неприбуткової організації використовуються виключно для фінансування видатків на утримання такої неприбуткової організації, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності, визначених її установчими документами (абзац перший п.п. 133.4.2 п. 133.4 ст. 133 Кодексу).

Правові, організаційні, економічні та соціальні основи функціонування кооперації в Україні визначає Закон України від 10 липня 2003 року № 1087-IV «Про кооперацію» із змінами (далі – Закон № 1087).

Частиною другою ст. 5 Закону № 1087 встановлено, що особливості функціонування сільськогосподарської кооперації визначаються Законом України від 17 липня 1997 року № 469/97-ВР «Про сільськогосподарську кооперацію» із змінами (далі – Закон № 469).

Відповідно до ст. 3 Закону № 1087 метою кооперації є задоволення економічних, соціальних та інших потреб членів кооперативних організацій на основі поєднання їх особистих та колективних інтересів, поділу між ними ризиків, витрат і доходів, розвитку їх самоорганізації, самоуправління та самоконтролю.

Статтею 20 Закону № 1087 встановлено, що для забезпечення статутної діяльності кооператив у порядку, передбаченому його статутом, формує пайовий, резервний, неподільний та спеціальний фонди.

Відповідно до частини третьої ст. 21 Закону № 1087 у разі виходу або виключення з кооперативу фізична чи юридична особа має право на одержання своєї загальної частки натурою, грошми або (за бажанням) цінними паперами відповідно до їх вартості на момент виходу, а земельної ділянки - у натурі. Строк та інші умови одержання членом кооперативу своєї загальної частки встановлюються статутом кооперативу, при цьому строк одержання зазначеної частки не може перевищувати двох років, а відлік його розпочинається з 1 січня року, що настає з моменту виходу або виключення з кооперативу.

Згідно з частиною третьою ст. 26 Закону № 1087 розмір виплат на паї встановлюється рішенням загальних зборів членів кооперативу після відрахувань обов'язкових коштів на формування і поповнення його фондів. Виплати можуть здійснюватися у грошовій формі, товарами, цінними паперами, а також у формі збільшення паю та в інших формах, передбачених статутом кооперативу. Загальна сума виплат на паї не може перевищувати 20 відсотків доходу, визначеного до розподілу.

Частиною п'ятою ст. 9 Закону № 469 встановлено, що після виконання зобов'язань сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу та відшкодування збитків за минулі періоди залишок фінансового результату господарської діяльності кооперативу розподіляється загальними зборами у вигляді відрахувань до фондів кооперативу, кооперативних виплат його членам та нарахувань на паї членам кооперативу, у тому числі асоційованим.

Водночас, одними з обов'язкових вимог, визначених п. 133.4 ст. 133 Кодексу, за яких неприбуткова організація не є платником податку на прибуток, є, зокрема заборона розподілу отриманих доходів (прибутків) або їх частини серед засновників (учасників), членів такої організації, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб (п.п. 133.4.1 п. 133.4 ст. 133 Кодексу) та використання своїх доходів (прибутків) виключно для фінансування видатків на своє утримання, реалізації мети (цілей, завдань) та

напрямів діяльності, визначених її установчими документами (п.п. 133.4.2 п. 133.4 ст. 133 Кодексу).

Отже, у разі утворення сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу у порядку, визначеному Законом № 1087 та Законом № 469, таким кооперативом не можуть бути дотримані вимоги, встановлені п.п. 133.4.1 п. 133.4 ст. 133 Кодексу, стосовно одночасної відповідності вимогам щодо утворення неприбуткової організації у порядку, що регулює діяльність такої організації та заборони в установчих документах розподілу отриманих доходів (прибутків) або їх частини серед засновників (учасників), членів такої організації, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб.

З огляду на викладене сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи не можуть бути визнані неприбутковими організаціями у розумінні Кодексу, не підлягають включенню до Реєстру та зобов'язані нараховувати і сплачувати податок на прибуток у порядку, встановленому розділом III «Податок на прибуток підприємств» та підрозділом 4 «Особливості справляння податку на прибуток підприємств» розділу XX «Перехідні положення» Кодексу.

Згідно з п. 52.2 ст. 52 Кодексу індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію.